

Lesbrief Brugfunctionaris en gezinsconsulent

Voor opleidingen: Pedagogiek, Social Work en Pabo

Kennisnetwerk
Jeugd Haaglanden

DE HAAGSE
HOGESCHOOL

Marion van de Sande
Suzanne Rutz
Wouter Reith

DE HAAGSE HOGESCHOOL

April 2024

© 2024 De Haagse Hogeschool

De Haagse Hogeschool
Johanna Westerdijkplein 75
2521 EH Den Haag
www.dehaagsehogeschool.nl
www.kennisnetwerkjeugdhaaglanden.nl

Auteurs

Marion van de Sande,
Suzanne Rutz,
Wouter Reith

Uitgever

De Haagse Hogeschool

Foto omslag

Shutterstock

Vormgeving

Gabriëlle Thijsen

Inhoud

Samenvatting	4
1 Inleiding	6
3 Achtergrond	7
4 Voorbeelden	8

Deze lesbrief is gemaakt voor docenten van de opleidingen HBO-Pedagogiek, Social Work en Pabo. Zij kunnen deze gebruiken om studenten te informeren over hoe preventieve jeugdhulp op school kan worden geboden, de functie van gezinsconsulenten of brugfunctionarissen daarin en met hen na te denken over samenwerking in de wijk.

Brugfunctionarissen werken op scholen. Zij ondersteunen ouders bij het begeleiden van hun kind op school en thuis. In en om Leiden heten deze brugfunctionarissen gezinsconsulent. Deze lesbrief is gebaseerd op het onderzoek van het Lectoraat Jeugdhulp in Transformatie, waarin we onderzochten hoe gezinsconsulenten ouders bereiken en ondersteunen; en hoe ze ouders, scholen en organisaties uit de wijk met elkaar verbinden. Gezinsconsulenten werken dus zowel samen met ouders als met andere professionals.

Deze lesbrief neemt je aan de hand van de functie van brugfunctionarissen/gezinsconsulenten mee in welke organisaties er in een wijk zijn en wat die doen. Ook gaat de brief in op wat de toegevoegde waarde van een brugfunctionaris/gezinsconsulent kan zijn, ten opzichte van andere organisaties in de wijk. De lesbrief bevat achtergrondinformatie en de opbouw van een les.

Samen bruggen bouwen | Samenvatting

Gezinsconsulenten als verbinders tussen gezin, wijk en (voor)school

Op zes scholen in Leiden, Katwijk en Leiderdorp werken sinds het najaar van 2022 gezinsconsulenten. In dit onderzoek hebben we de invulling en ontwikkeling van deze nieuwe functie gevolgd door middel van bijeenkomsten, observaties en interviews.

Wat is een gezinsconsulent?

- Een nieuwe functie op scholen
- 4 tot 8 uur per week
- Op school, maar niet 'van' school
- Voor verbinding tussen school en thuis
- Staan naast de ouder

Wat doen gezinsconsulenten?

- Werken preventief, praktisch en persoonlijk
- Maken ouders wegwijs op school
- Helpen ouders bij het ondersteunen van de ontwikkeling van hun kind
- Leggen verbindingen tussen gezin, school, en partners in de wijk

Wat zijn de opbrengsten?

- Ouders beter bereikt
- Praktische problemen samen met ouders opgelost, waar nodig doorverwijzing
- Maatwerk per school waardoor aanpak werkt
- Ouders voelen zich door gezinsconsulent gezien en gehoord

Wat verdient verdere aandacht?

- Geef voldoende ruimte om al doende te leren
- Verwijs vanuit verschillende organisaties door
- Werk op organisatieniveau aan het wegnemen van structurele belemmeringen voor ouders
- Bied gezinsconsulenten en hun partners tijd en continuïteit

Conclusie

Gezinsconsulenten hebben met hun preventieve, praktische en persoonlijke insteek een belangrijke meerwaarde. De verbindingen tussen ouders, school en andere partners in de wijk zijn versterkt. Tegelijkertijd is de functie van de gezinsconsulent nog niet af. Er zijn kansen voor doorontwikkeling en verbetering. Hierbij zijn tijd en continuïteit cruciale randvoorwaarden.

Kennisnetwerk
Jeugd Haaglanden

DE HAAGSE
HOGESCHOOL

In deze lesbrief gaat het over brugfunctionarissen / gezinsconsulenten. Zij bieden preventieve jeugdhulp voor ouders en kinderen op basisscholen. Gezinsconsulenten moeten niet alleen aansluiten bij ouders en kinderen, maar ook samenwerken met de school en de organisaties die actief zijn in de wijk, zoals het jongerenwerk, de jeugdgezondheidszorg, de speelgoedbank, etc.

In het lectoraat Jeugdhulp in Transformatie deden we gedurende 1 schooljaar onderzoek naar hoe gezinsconsulenten werken. De opbrengsten en inzichten van dat onderzoek zijn interessant voor aankomende professionals/studenten, omdat die laten zien hoe preventieve jeugdhulp op scholen kan worden geboden en wat daarbij komt kijken.

De opbrengsten en inzichten van het onderzoek kunnen worden ingezet om studenten van de PABO, Pedagogiek en Social Work bewust te maken van de noodzaak van samenhang en samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp voor ouders en kinderen, en duidelijk te maken dat die niet automatisch tot stand komt. Ook kan het hen alert maken op allerlei organisaties die ouders (kunnen) ondersteunen en die in de wijk actief zijn en wat die organisaties te bieden hebben.

De functie van gezinsconsulenten is vergelijkbaar met die van brugfunctionarissen die op steeds meer scholen in Nederland actief zijn. Het doel is dat brugfunctionarissen ouders op een laagdrempelige en praktische manier ondersteunen bij de begeleiding van hun kinderen. De gezinsconsulenten werken daarvoor samen met ouders en met andere professionals van scholen en partijen uit de wijk. Het idee is dat leerlingen beter kunnen meedoen op school en dat dit ook leraren en intern begeleiders kan ontlasten. In de landelijke Hervormingsagenda Jeugd is afgesproken dat dit soort functies – vanwege de laagdrempeligheid voor ouders en de preventieve insteek – door het hele land beschikbaar moeten komen.

Brugfunctionarissen en gezinsconsulenten werken in de preventieve jeugdhulp. Ze zijn vaak opgeleid in pedagogiek of sociaal werk. Ze hebben niet altijd een SKJ-registratie. In het najaar van 2022 zijn gezinsconsulenten gestart op verschillende basisscholen in en om Leiden.

De functie van gezinsconsulent was nieuw voor deze regio. Onderzoekers volgden de invulling en vorming van de functie en keken hoe gezinsconsulenten ouders bereiken en ondersteunen, hoe ze connecties met scholen en partijen uit de wijk leggen en naar hun toegevoegde waarde. Het onderzoek liet zien dat gezinsconsulenten juist ouders bereiken en ondersteunen die voor leraren en professionals in de wijk moeilijk te bereiken zijn. Door naast ouders te gaan staan, bouwen gezinsconsulenten een vertrouwensband met hen op, wordt duidelijker wat er in het gezin speelt en wat ze nodig hebben op het gebied van advies, ondersteuning en hulp.

De gezinsconsulenten bieden voornamelijk praktische ondersteuning en geven ouders concrete handvatten om hun kind beter te kunnen ondersteunen. Ze maken ouders wegwijs op school en in de wijk. En ze helpen ouders bij de aanvraag van financiële ondersteuning voor kinderen. Ze helpen ouders om met hun kinderen aan taalontwikkeling te werken (bijvoorbeeld door samen naar de bibliotheek te gaan en te ondersteunen bij het gebruiken van de programma's voor taalontwikkeling). Hun preventieve, praktische en persoonlijke insteek is van grote toegevoegde waarde op de school en in de wijk.

Wil je meer lezen over het onderzoek:

[Gezinsconsulenten als verbinders tussen gezin, wijk en \(voor\)school \(kennisnetwerkjeugdhaaglanden.nl\)](https://kennisnetwerkjeugdhaaglanden.nl/gezinsconsulenten-als-verbinders-tussen-gezin-wijk-en-voor-school)

Lesdoelen

- Aankomende professionals/studenten weten waarom het van belang is om ouders te verbinden met de school en andere organisaties in de wijk.
- Aankomende professionals/studenten benoemen waar de functie van een gezinsconsulent een toegevoegde waarde heeft voor ouders en voor hun eigen organisatie.
- Aankomende professionals/studenten positioneren de functie van een gezinsconsulent in het grotere geheel van opvoed- en opgroeiondersteuning in de wijk.

Doelgroep

Studenten Pabo, Pedagogiek, Social Work in de hoofdfase die werken of stagelopen met ouders en kinderen in de basisschoolleeftijd.

Lesopbouw

1. Inleiding

- Vertel kort waar het in deze les over gaat en introduceer de functie van de gezinsconsulent (op basis van de aanleiding en achtergrond).
- Zie ook Powerpoint bij materialen

2. Oefening

Alle studenten in de klas zijn als professional vanuit hun (stage)organisatie actief in een virtuele wijk. De eerste opdracht is om het totaal-aanbod in kaart te brengen. De leerling en de ouders in een school zijn daarbij het vertrekpunt.

Visualiseer met de klas (op flap, whiteboard of digitaal bijv. via Padlet) de professionals/organisaties voor opvoed- en opgroeiondersteuning in de denkbeeldige wijk waar de hele klas werkzaam is. Kind, ouders en school staan in het midden. De studenten plaatsen de organisatie waar ze werken of stagelopen (en eventueel hun functie) zodanig dat duidelijk wordt welke professionals/organisaties dichtbij het kind en de ouders staan en welke wat verder af. Als iedereen zichzelf gepositioneerd heeft vul het beeld dan aan met functies/organisaties die nog ontbreken maar wel belangrijk zijn voor opvoed- en opgroeiondersteuning in een wijk

Geef met lijnen en eventueel steekwoorden aan hoe de verschillende professionals het kind en de ouders ondersteunen.

In het onderzoek naar gezinsconsulenten zagen we de volgende organisaties en functies:

- School (IB, leraar, directeur, ouderconsulent)
- VVE (pedagogisch medewerkers, zorgcoördinatoren)
- Buitenschoolse opvang (BSO/TSO) (vrijwilligers en pedagogisch medewerkers)
- Jeugdhulp (wijkteam, vrij toegankelijke jeugdhulp, gespecialiseerde jeugdhulp)
- Jeugdgezondheidszorg (verpleegkundigen en pedagogisch medewerkers)
- Welzijnswerk (jeugdwerk, sportconsulent)
- Ondersteuning financieel en materieel (leergeld, fondsen, speelgoedbank)
- Cultuur (bibliotheek)
- Organisaties die hulp bieden aan ouders (SZW, GGZ, etc.)
- Gemeente (beleidsmedewerkers)

3. Oefening

In het onderzoeksrapport worden verschillende professionals gepositioneerd in de jeugdhulppiramide. Je vindt de piramide ook in de materialen. Leg de piramide uit en bespreek plenair in welke laag van de piramide de professionals/organisaties voor opvoed- en opgroei-ondersteuning (uit oefening 2) zich bevinden.

4. Theorie

Vertel kort de kern en opbrengsten van het onderzoek 'Samen bruggen bouwen'. Het rapport is te vinden via: [Gezinsconsulenten als verbinders tussen gezin, wijk en \(voor\)school \(kennisnetwerkjeugdhaaglanden.nl\)](https://kennisnetwerkjeugdhaaglanden.nl/gezinsconsulenten-als-verbinders-tussen-gezin-wijk-en-voor-school)

5. Oefening

5a. Bespreek met elkaar vervolgens welke toegevoegde waarde de functie van de gezinsconsulent in de wijk die zojuist geschetst is, zou kunnen hebben voor ouders en op welke manier dat bijdraagt aan de ontwikkeling van de kinderen.

En: voor wie voegt het waarde toe: voor ouders of voor professionals/organisaties?

5b. In het rapport staan verschillende voorbeelden uit het werk van gezinsconsulenten (zie ook materialen). Kies een of twee voorbeelden en bespreek met de studenten wat zij zouden doen vanuit hun rol in de virtuele wijk en bespreek wat de toegevoegde waarde van de gezinsconsulent kan zijn in deze voorbeelden.

6. Afronding

Sluit de les af.

Materialen

- Powerpoint [met](#) en [zonder](#) notities
- Piramide: [leeg](#) en [gevuld](#)
- [Voorbeelden](#) uit het werk van gezinsconsulenten

Meerwaarde beschreven in het rapport:

- Gezinsconsulenten zijn vooral van meerwaarde voor ouders die de school niet gemakkelijk bereikt, die baat hebben bij uitleg over de routines van de school en die met wat extra ondersteuning hun kinderen beter kunnen ondersteunen bij hun ontwikkeling en schoolloopbaan.
- De gezinsconsulenten zijn van meerwaarde voor ouders die praktische hulp nodig hebben (snel resultaat)
- Gezinsconsulenten komen tot andere oplossingen omdat ze het gezin goed leert kennen waardoor de gezinssituatie duidelijker is en duidelijker is wat voor oplossing zou passen.
- Gezinsconsulenten zijn gemakkelijk toegankelijk (ze zijn zichtbaar op school, steeds bekender gezicht, gemakkelijk aanspreekbaar voor ouders als er nog wat nodig is of advies/hulp/ondersteuning niet zo blijkt te werken als gedacht).

April 2024

© 2024 De Haagse Hogeschool

De Haagse Hogeschool
Johanna Westerdijkplein 75
2521 EH Den Haag
dehaagsehogeschool.nl
kennisnetwerkjeugdhaaglanden.nl

Auteurs

Marion van de Sande
Suzanne Rutz
Wouter Reith

Uitgever

De Haagse Hogeschool

Foto omslag

Shutterstock

Vormgeving

Gabriëlle Thijsen